

Iskra Likomanova

Bułgarskie wybory z literatury polskiej : (na materiale z prasy literackiej)

Przekłady Literatur Słowiańskich 1/1, 49-57

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Iskra Likomanova

Bułgarskie wybory z literatury polskiej (na materiale z prasy literackiej)

Bułgarska prasa literacka po przełomie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku przedstawia ciekawy i wzbudzający sporo refleksji obraz literatury polskiej, który warto prześledzić, sięgając do wydawanych na łamach periodyków licznych przekładów polskiej literatury pięknej. Prasę literacką tradycyjnie cechuje ambicja śledzenia na bieżąco procesów artystycznych, w tym literackich. W dużym stopniu dotyczy to okresów, w których dokonują się ważne przemiany społeczne. Na samym początku lat dziewięćdziesiątych literaturoznawstwo bułgarskie skierowane było na procesy dziejące się wewnątrz kraju, na identyfikację subiektów literackich w literaturze bułgarskiej, na interpretację zjawisk mających miejsce w obrębie różnych grup społecznych oraz na samych autorów bułgarskich. Jednak stosunkowo szybko zainteresowanie zjawiskami dokonującymi się w literaturach obcych, dobrze znanych w Bułgarii, do których należy także literatura polska, potoczyło się zwykłym torem. Literaturę polską zaczęto przybliżać regularnie i tradycyjnie w postaci dość rozległej. Sięgnięto do różnych gatunków oraz wielu autorów, których reprezentowały rozmaite wydawnictwa i media. Literatury polskiej nie zabrakło również w podręcznikach i opracowaniach akademickich.

Literatura ta wpisuje się w typ recepcji, charakteryzujący się wyborem dokonywanym przez miejscowych poetów, tłumaczy i redaktorów. Jest to wybór uzależniony od wielu czynników, wśród których zasadniczą rolę odgrywa autorytatywność samych autorów. W dużej mierze wybór ten warunkują również gusta samych tłumaczy. Zdaniem Jerzego Jarniewicza, dokonują oni bowiem selekcji polskich utworów literackich, których przekładu zamierzają się podjąć.

Na stronach bułgarskich tygodników literackich polska literatura prezentowana jest zasadniczo przez poezję oraz krótkie formy literackie, jak opowiadanie czy

fragment powieści. Można się tutaj doszukiwać czynników czysto pragmatycznych, związanych z zawężonymi możliwościami zarówno samego tłumacza, jak i wydawcy. Ten ostatni dysponuje zwykle ograniczonym terenem poligraficznym oraz określoną liczbą arkuszy (arkusz gazetowy, mimo komputerowej obróbki, zawsze przelicza się na tradycyjne arkusze drukarskie).

W niniejszym artykule zaprezentowane zostaną wyłącznie teksty polskie, które ukazały się na łamach bułgarskiej prasy literackiej po latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, czyli skądinąd w okresie względnej stabilizacji społecznej. W tekście znajdzie się również pobieżny przegląd tematyki polskiej, czyli wszelkich informacji dotyczących współczesnej sytuacji Polski, które były udostępniane bułgarskiemu czytelnikowi na łamach gazet o wyraźnym profilu literackim. Przyjrzymy się autorom oraz tekstom, prezentującym polską myśl humanistyczną, cieszącą się dużym zainteresowaniem bułgarskiego czytelnika, które przemawia za ich obecnością w bułgarskiej prasie. Przegląd ten w znacznym stopniu podporządkowany został chronologii wydarzeń przekładowych. Jest to konieczne w każdym podejściu analitycznym, jak również nieuniknione ze względu na wymowność omawianych faktów literackich.

Pod koniec XX w. rynek prasy literackiej w Bułgarii znacznie się przetransformował, zmieniono zarówno wydawane tytuły, jak i krąg czytelników, wpływając tym samym na odbiór poszczególnych tekstów. Są to zjawiska warte dokładnego przebadania. Teksty, które się już ukazały, mogą pośrednio świadczyć o możliwościach i perspektywach poznania współczesnej literatury polskiej w Bułgarii. Jej obecność w prasie obejmuje sporo tytułów i autorów, choć warto również zwrócić uwagę na ich wybiórczość, pamiętając jednocześnie o silnych uwarunkowaniach rynku wydawniczego, uzależnionego od szerszej sytuacji ekonomicznej.

Początek lat dziewięćdziesiątych dodatkowo charakteryzuje pojawianie się w gazetach literackich tytułów, oscylujących między gatunkami o charakterze czysto literackim, twórczym, wyobraźniowym a tekstami refleksyjnymi, nieco upolitycznionymi, związanymi aluzyjnie z czasami transformacji, nierzadko o podłożu filozoficznym. W tym kontekście drukowane są teksty Leszka Kołakowskiego (*Prawda wobec wolności*)¹ i Czesława Miłosza (*Po stronie kobiet*)². Wpisuje się tutaj także prezentacja „Tekstów Drugich”, dokonana przez bułgarskiego literaturoznawcę Magdę Karabełową³. Jest to okres, w którym pojawiają się przekłady takich autorów, jak Bruno Jasiński czy Cz. Miłosz. Uaktualniają się też trudne tematy, np. holokaust we wspomnieniach z Auschwitz Primo Le-viego⁴. Wydaje się wcześniej niemożliwe do publikacji wywiady ze Sławomirem Mrożkiem⁵ oraz teksty przedstawiające jego sylwetkę twórczą, widzianą oczami

¹ Por. „Literaturen westnik” 1994, br. 33.

² Por. „Literaturen westnik” 1994, br. 33.

³ Por. „Literaturen westnik” 1994, br. 33.

⁴ Por. „Literaturen westnik” 1998, br. 7.

⁵ Por. „Literaturen forum” 1995, br. 40.

bułgarskich teatrologów przy okazji ukazania się przekładu *Dziury w moście*⁶. Pojawiają się aktualne rozważania Krzysztofa Zanussiego *Humanistyczne wyzwania nowego stulecia*⁷. Nurt ten jest obecny w ciągu całego omawianego okresu. W ten sposób teksty o charakterze bardziej publicystycznym, rozważające problematykę bardziej etyczną niż estetyczną, istnieją wśród tekstów literackich i w przestrzeni literackiej. Po raz pierwszy na łamach prasy zostały omówione przez polskich badaczy, m.in. przez Wojciecha Karpińskiego⁸, Aleksandra Fiuta i Lucjana Suchan-ka⁹, sylwetki twórców polskiej literatury emigracyjnej.

Oprócz tekstów wspomnianych autorów, znajdziemy także teksty nieliterackie, typowe dla polskiego sposobu widzenia: historyka i polityka Bronisława Geremka (*Europa i jej pamięć*)¹⁰, socjologa Piotra Sztompki (*Sens wielkiej przemiany*)¹¹, Andrzeja Walickiego (*O wolności i niewoli w XX wieku*)¹² czy rozmowę z krytykiem filmowym Przemysławem Wielgoszem i *Rozważania sylwiczne* Stanisława Lema¹³. Szczególną rolę przy wyborze przez tłumacza określonych tekstów odgrywają idee w nich zawarte oraz sposób formułowania przez autora problemów, aktualnych również dla rzeczywistości bułgarskiej.

Pozorną fragmentaryczność przeglądu tekstów polskich w bułgarskich periodykach w znacznym stopniu rekompensuje okresowe wydawanie numerów poświęconych wyłącznie literaturze polskiej. Można powiedzieć, że wydania te, prezentując najnowsze wzorce literackie, starają się pośrednio zapęłnić nisze artystyczne w literaturze bułgarskiej. Przede wszystkim jednak dążą do przedstawienia najciekawszych, najbardziej wartościowych współczesnych autorów polskich, uzupełniając niepełny obraz polskiej literatury, który powstaje na skutek sporadycznej i w gruncie rzeczy przypadkowej obecności literatury polskiej w bułgarskiej prasie. Gazety i czasopisma „polskie” podporządkowane są zazwyczaj jednemu tematowi literackiemu, określonej koncepcji, którą konsekwentnie przybliża się czytelnikowi — zarówno teoretycznie, jak i praktycznie. Z czasem okresowe pojawianie się „polskich” numerów stało się już tradycją, potwierdzając zapotrzebowanie czytelnika bułgarskiego na panoramiczne przeglądy najnowszej literatury polskiej. Tym opracowaniom również warto poświęcić więcej uwagi.

Niewątpliwie szereg publikacji o polskiej literaturze emigracyjnej, powstałej poza kontekstem literatury polskiej, a jednak w ramach tejże właśnie literatury, takich jak rozmowa z W. Karpińskim o *Książkach zbójceckich*¹⁴, odpowiada na za-

⁶ Por. „Literaturen westnik” 1998, br. 32.

⁷ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 12.

⁸ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 27.

⁹ Por. „Literaturen forum” 1995, br. 40.

¹⁰ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 5.

¹¹ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 38.

¹² Por. „Literaturen westnik” 2000, br. 23.

¹³ Por. „Literaturen westnik” 1998, br. 7.

¹⁴ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 27.

potrzebowanie bułgarskiego odbiorcy, który odnajduje w nich żywotne dla siebie tematy, spełnienie własnych oczekiwań estetycznych i kulturowych.

Przełamuje tę tendencję 34. numer gazety „Literaturen westnik” z 5.11.1996 r., w którym bułgarski zespół redakcyjny wraz z wykładowcami uniwersyteckimi błyskawicznie reaguje na wiadomość o wyróżnieniu polskiej poetki Wisławy Szymborskiej Nagrodą Nobla, poświęcając cały numer jej bogatej twórczości. Tygodnik ten zawiera nie tylko oczekiwane przez czytelników wiersze poetki, ale również kilka „lektur nadobowiązkowych”. Prezentując przede wszystkim, dzięki wysiłkom wybitnej tłumaczki z języka polskiego Błagi Dimitrowej, wiersze noblistki, po raz pierwszy tłumaczy się jej *Lektury nadobowiązkowe* (ok. 80 s. standardowego maszynopisu), a także lapidarne myśli autorki, charakteryzujące jej sposób postrzegania rzeczywistości. Może to przypadek, może zbieg okoliczności, ale od tej pory aktualne zjawiska we współczesnej literaturze polskiej, świadomie czy też nie, ukazywane są coraz bardziej systematycznie. Tę tendencję kontynuuje 32. numer gazety „Literaturen westnik” z 1998 r., który powiadamia o wielkiej stracie dla polskiej literatury, jaką była śmierć Zbigniewa Herberta. Numer ten przybliżyła na swych łamach bogatą sylwetkę twórcy, a wśród prezentujących go autorów warto wymienić nazwiska takich intelektualistów, pisarzy, poetów i badaczy, jak: Stanisław Barańczak, Dariusz Suska, Wojciech Karpiński, Adam Michnik, Jerzy Życkiński, Stefan Kisielewski, Krzysztof Zanussi, Leopold Tyrmand i inni. Przy okazji przedstawiono oryginalne teksty Herberta — zarówno prozę, jak i poezję. Ten wybitny twórca pojawia się dość często na stronach czasopisma „Literaturen westnik”, za każdym razem w tłumaczeniu Wery Dejanowej¹⁵. Obecność tematyki polskiej w Bułgarii często związana jest z tragicznymi wydarzeniami, jak choćby *in memoriam* Jerzego Grotowskiego obszernie zaprezentowano teksty poświęcone jego sylwetce¹⁶; wielokrotnie wspomina go też jako swojego nauczyciela Margarita Mładenowa w „Kulturze” (2000, nr 11). Tematyka polska pojawia się również przy okazji znaczących wydarzeń literackich, takich jak Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie¹⁷ oraz w związku z bułgarską tematyką obecną w literaturze polskiej. Taką okazją była prezentacja pracy naukowej Weliczka Todorowa przez wybitnych literaturoznawców bułgarskich, wśród których należy wymienić takich znawców, jak Nikoła Georgiew czy Bojan Biolczew¹⁸.

Teksty, na które warto zwrócić uwagę, pojawiają się w ramach większych antologii, do których można zaliczyć również tzw. tematyczne numery gazet lub czasopism literackich. Interesującym nas zagadnieniem jest literatura polska wydawana na łamach tygodników literackich, jak: „Literaturen westnik”, „Literaturen forum” (gazeta przestała wychodzić pod koniec lat dziewięćdziesiątych), a także

¹⁵ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 27; 2001, br. 7; 2001, br. 8.

¹⁶ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 5; „Kultura” 1999, br. 12.

¹⁷ Por. „Literaturen westnik” 2000, br. 20.

¹⁸ Por. „Literaturen westnik” 1999, br. 12.

„Kultura”, czy miesięczników „Panorama” i „Teatyr”. Tematyczne numery, które w całości zostały poświęcone literaturze oraz dramaturgii polskiej, stwarzają możliwość jej dokładniejszego i bliższego przeglądu. Pozwala to wyraźniej zobrazować dzisiejszą przekładową literaturę polską wydawaną w Bułgarii, tym bardziej, że autorzy tekstów zostali już polskiemu czytelnikowi zaprezentowani¹⁹.

Stosunkowo regularnie ukazują się kolejne numery o tematyce wyłącznie polskiej i czysto literackiej. Po numerze poświęconym Wisławie Szymborskiej i Zbigniewowi Herbertowi powstał numer w całości omawiający polską literaturę lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Na 16 dużych stronach czytelnik gazet bułgarskich może znaleźć bogatą, pieczołowicie opracowaną oraz starannie przygotowaną przez tłumaczy i redaktorów informację o autorach krakowskiego „BruLionu”, jak również fotografie i teksty poszczególnych twórców²⁰. Po raz pierwszy w języku bułgarskim ukazują się utwory: Andrzeja Stasiuka, Marcina Świetlickiego, Marcina Sendeckiego, Olgi Tokarczuk, Marcina Barana, Artura Szlosarka, Jacka Podsiadły, a przy okazji i Agnieszki Osieckiej. Na łamach gazety pojawiają się też analizy polskich mitów literackich, przedstawione przez Piotra Sliwińskiego, Krzysztofa Koehlera, Antoniego Szweda, oraz socjologiczno-historyczny obraz Polaka na granicy nowego stulecia, opracowany przez Wojciecha Roszkowskiego. Numer ten jest znaczący, gdyż zawiera dane bibliograficzne autorów, ich portrety twórcze oraz polską refleksję literaturoznawczą na ich temat. Nowa generacja polskich autorów zaistniała w języku bułgarskim dzięki najmłodszym bułgarskim polonistom (niektórzy z nich tłumaczą literaturę polską nie tylko profesjonalnie).

Równocześnie na łamach gazety „Literaturen westnik” pojawiają się nowe wiersze Cz. Miłosza, jak również *Dziennik pisany nocą* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, teksty Sławomira Mrożka (autora, cieszącego się obok Stanisława Lema największą popularnością wśród szerokich kręgów czytelniczych w Bułgarii).

Warto zaznaczyć, że „Literaturen westnik” nie tylko drukuje przekłady polskich tekstów. Czasopismo publikuje również w specjalnej witrynie informacje o nowych polskich tytułach, które pojawiają się na bułgarskim rynku wydawniczym (tytuły wspomniane w opracowaniu I. Likomanowej z 2006). Informuje również o istotnych wydarzeniach literackich w Polsce (jak Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie i ich oddźwięk) oraz publikuje recenzje z wydawanych w Bułgarii pozycji literatury polskiej, poszerzając tym samym wiedzę czytelnika na temat nowości literackich, ale także o miejscu i roli literatury polskiej w życiu społecznym tego narodu.

Sylwetkę Jerzego Grotowskiego szczegółowo przedstawiono na łamach numeru czasopisma „Teatyr” (1999, br. 3—4), gdzie zamieszczono również jego

¹⁹ Por. I. Likomanowa: *Obecność literatury polskiej w Bułgarii*. W: *Literatura polska na świecie*. Red. R. Cudak. Katowice 2006, s. 88—93.

²⁰ Por. „Literaturen westnik” 2000, br. 11.

wypowiedzi o teatrze oraz liczne teksty krytyczne na temat fenomenu tego teatru Leszka Kolankiewicza, jak również autorów bułgarskich. O recepcji twórczości Grotowskiego w Bułgarii pisał ówczesny dyrektor Instytutu Polskiego w Sofii Wojciech Gałązka. Numer wzbogacony został w obszerne dane bibliograficzne. Czasopismo „Teatyr” w kolejnych wydaniach uzupełnia wiedzę o kulturze polskiej dość regularnie. Numer 3.—4. z 2000 r. poświęcony został Tadeuszowi Kantorowi, podobnie, *in memoriam*. Zapoznaje czytelnika bułgarskiego z oryginalnym podejściem polskiego reżysera do sztuki teatralnej, do gry aktorskiej, do samego teatru i publiczności, dzięki czemu dowiaduje się on o teatrze Cricot, o Multiprakcie, o jego happeningach, a także o wielbicielach jego sztuki i krytykach zarówno w kraju, jak i za granicą.

Podając polską problematykę teatralną, miesięcznik ten dość konsekwentnie do niej powraca. Numer 3.—4. z 2001 r. prawie w całości przedstawia twórczość Witkacego, którego teksty przełożyli głównie młodzi i obiecujący tłumacze. Z kolei numer 10.—12. z 2001 r. poświęcony został Stanisławowi Wyspiańskiemu i jego bogatej, oryginalnej, a jednocześnie bardzo kontrowersyjnej twórczości, niemal nieznannej w Bułgarii.

Tematyki polskiej dotyczy w całości 35. numer „Kultury” z 2001 r. Tzw. polska „Kultura” zapoznaje bułgarskiego czytelnika z ważnymi dla polskiego społeczeństwa zagadnieniami, odnoszącymi się do problematyki antysemityzmu. Wybrano w tym celu różnorodne teksty ks. Stanisława Musiała, prof. Istvna Deaka, jak również Stefana Chwina i wywiad z Leonem Kiereselem. Co więcej, redakcja przedstawiła dyskusję toczącą się wokół Jedwabnego, tego „tragicznego palimpsestu [...] Holokaustu” (B. Olszewska, redaktor), jako mikroobrazu tragedii o wymiarach światowych.

Na marginesie należy dodać, że zainteresowania Polską w Bułgarii obejmują również kino dokumentalne. Przedstawia się jego problemy i twórców²¹ oraz naukę polską, np. omawiając sylwetki Polaków wyróżnionych tytułem *doctora honoris causa* Uniwersytetu Sofijskiego²².

W tym czasie poważne pismo literackie „Panorama” (2002, br. 3) z inicjatywy wybitnej tłumaczki prozy polskiej Sylwii Borisowej — tym razem w roli redaktora tomu — pokazuje dalszy rozwój polskiej literatury. Na prawie 300 stronach pojawiają się przekłady tekstów wcześniej już znanych autorów: Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Marcina Świetlickiego, Tadeusza Konwickiego, Stanisława Barańczaka, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Jacka Podsiadły, Olgi Tokarczuk, Pawła Huellego, Jerzego Pilcha, Andrzeja Stasiuka, i tych mniej w Bułgarii popularnych, jak: Ingmar Villqist, Wilhelm Dichter, Maria Nurowska, Hanna Krall, Magdalena Tulli, Krystyna Miłobędzka. Tego typu wydania traktowane są w środowisku literackim jako wydarzenia, zasługują na premierę literacką i szersze

²¹ Por. „Literaturen westnik” 2001, br. 11.

²² Por. „Literaturen westnik” 2004, br. 27.

omówienie w prasie, co automatycznie staje się bodźcem do pojawienia się nowych „polskich” komentarzy w bułgarskiej prasie literackiej.

Niedługo potem („Literaturen westnik” 2002, br. 18) uwaga czytelnika zostaje skierowana na Literacką Nagrodę Nike — zaprezentowano idee jej pomysłodawców oraz dotychczasowe i aktualne nominacje do nagrody²³. W następnym „polskim” numerze przedstawiono ówczesnych kandydatów do nagrody. Kultura polska ponownie została więc szeroko omówiona. Naturalnie, oś tygodnika stanowią teksty literackie. W tym numerze dominują nazwiska Jerzego Pilcha, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Olgi Tokarczuk, Stanisława Barańczaka, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Wiesława Myślińskiego. Ciekawym dopełnieniem są wywiady z Jerzym Pilchem oraz z nowym dyrektorem Instytutu Polskiego w Sofii, a także ilustracje Andrzeja Mleczki. Cały numer został przygotowany przez młodszą generację tłumaczy, którzy realizując pomysł, prezentują swoje upodobania literackie i sposób widzenia literatury polskiej.

Czytelnicy bułgarscy często znajdują na pierwszych stronach gazet wiersze Wisławy Szymborskiej²⁴, a także nowe fragmenty utworów autorów już dobrze znanych, takich jak: Czesław Miłosz²⁵ i Stanisław Lem²⁶. Jednak, co niezmiernie ważne, coraz częściej zapoznają się z twórczością młodszych autorów polskich, np.: Jacka Podsiadły²⁷, Olgi Tokarczuk²⁸, Andrzeja Stasiuka²⁹. Warto też wymienić ważniejsze nazwiska polskich literaturoznawców wypowiadających się na stronach bułgarskich periodyków — Michała Głowińskiego, Włodzimierza Boleckiego, Kazimierza Bartoszyńskiego, Pawła Michała Markowskiego, Anny Węgrzyńiak i innych.

Nie sposób nie wspomnieć też o pomysłe zrealizowanym, dzięki zaangażowaniu uzdolnionych polonistów sofijskich, tradycyjnie na łamach zaprzyjaźnionego pisma „Literaturen westnik”. Studentki polonistyki we współpracy ze swymi wykładowcami, którzy dokonali wyboru tekstów i ich redakcji (Kalina Bahnawa, Iskra Likomanowa, Żaneta Pawłowicz, Kamen Rikew), zaprezentowali najnowszą literaturę polską tworzoną wyłącznie przez kobiety. Z owego entuzjazmu powstały aż dwa pełne numery. Pierwszy, zatytułowany *Literatura na obcasach lub lepsza literatura*, zawiera teksty: Małgorzaty Saramonowicz, Manueli Gretkowskiej, Nataszy Goerke, Olgi Tokarczuk, Magdaleny Tulli, Anny Nasiłowskiej, Krystyny Kofty, Małgorzaty Domagalik oraz Doroty Masłowskiej³⁰. Drugi, będący ciągiem dalszym pomysłu, nosi równie dwuznaczny i trochę żartobliwy tytuł *Literatura*

²³ Por. „Literaturen westnik” 2002, br. 18.

²⁴ Por. „Literaturen westnik” 2002, br. 8; 2002, br. 40; 2003, br. 23; 2004, br. 4; 2006, br. 6.

²⁵ Por. „Literaturen westnik” 2004, br. 13.

²⁶ Por. „Literaturen westnik” 2005, br. 5.

²⁷ Por. „Literaturen westnik” 2004, br. 16.

²⁸ Por. „Literaturen westnik” 2004, br. 1.

²⁹ Por. „Literaturen westnik” 2007, br. 21.

³⁰ Por. „Literaturen westnik” 2005, br. 35.

*przed lustrem lub lepsza literatura*³¹. Proponuje czytelnikowi lekturę utworów: Doroty Terakowskiej, Miłki Malzahn oraz inne fragmenty prozy Nataszy Goerke, Małgorzaty Saramonowicz i Olgi Tokarczuk.

Fragment powieści O. Tokarczuk *Anna Inn w grobowcach świata* pojawił się samodzielnie w numerze 21. czasopisma „Literaturen westnik” z 2007 r., stanowiąc głos w dyskusji o literaturze bułgarskiej lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Tekst ten zamyka dyskusję nad literaturą przekładową, tym samym przedłużając kalendarzowe pojęcie lat dziewięćdziesiątych i jego subiektywny odbiór na gruncie czytelniczym. Warto zwrócić uwagę — w artykule Płamena Dojnowa — na wniosek, jaki wyciągnęli uczestnicy burzliwej dyskusji o debatach, sporach i skandalach w literaturze lat dziewięćdziesiątych: od początku wspomnianego okresu stawały się one coraz bardziej literackie i coraz mniej polityczne³². Można to odnieść i do ogólnego stanu literatury przekładowej, w której literatura polska zajmuje stabilne miejsce, przypominając o sobie stosunkowo regularnie na łamach bułgarskich periodyków literackich. Obecność ta jest możliwa w dużej mierze dzięki doborowi wysoce wartościowych tekstów (artystycznych, krytyczno-literackich, filozoficznych, socjologicznych, historycznych).

Z pewnością zarys współczesnej literatury polskiej w wydaniu bułgarskim dałby wiele do myślenia polskiemu czytelnikowi, skłaniając go do rozważań o wybitnych autorach, poszczególnych tekstach, poruszanych problemach oraz tendencjach w nasilaniu się czy też powtarzaniu pewnych zagadnień. Dlatego też autorami dalszych rozważań winni zostać polscy poloniści, których punkt widzenia wniósłby wiele nowego do dyskusji na temat obecności polskiej literatury poza granicami kraju.

³¹ Por. „Literaturen westnik” 2006, br. 6.

³² Por. „Literaturen westnik” 2007, br. 16.

Искра Ликоманова

Български избори из полската литература (върху материали от литературната преса)

Резюме

В статията се разглеждат преведените фрагменти от полската литература в българските периодични специализирани издания за литература — седмичници и месечна периодика. Проследяват се селектираните полски автори като естетически избор на текстовете им, като традиционно присъствие в българската култура и като репрезентативни за полската литература в Българи. Анализира се социокултурният подбор на полските теми, както и прочитът им чрез преводачите.

Iskra Likomanova

Bulgarien extracts from Polish literature
(materials from literary press)

Summary

The article surveys translated excerpts from Polish literature, which have appeared in the Bulgarian specialized literary press—both weeklies and monthlies. The selection of Polish writers is reviewed as an aesthetic choice of texts, as a traditional presence in the Bulgarian culture, and as representative for the Polish literature in Bulgaria. The socio-cultural selection of Polish subjects is being analyzed and also the way they are being rendered by the translators.